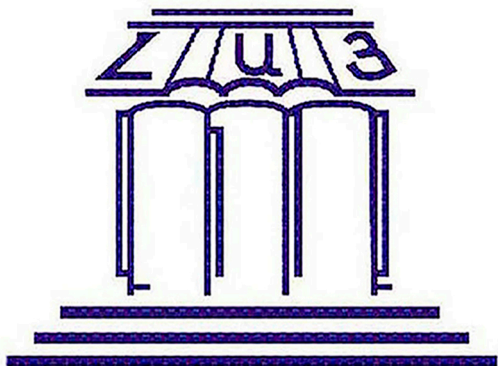

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

4/11/41

33.6.2

2-94

1931

336.2

7-94

30 NOV 2009
15 JAN 2010

Դրականներ բոլոր յերկրների, միացեք.

Հաստատում եմ:

Ֆինանսական տնտեսական

Ա. Պետրոսյան

30 ապր. 1931 թ.

ՀՐԱՀԱՆԳ

1931 թ. ՄԱՍՆԱԿԱՆ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՐԿԻ
ՅԵՆԹԱԿԱ ԿՈՒԼԱԿԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ
ԸՆՏՐԵԼՈՒ (ՋՈՂԵԼՈՒ) ՅԵՎ ՑՈՒՑԱԿԱԳՐԵԼՈՒ
ՄԱՍԻՆ

2001

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ ՀՍԽՀ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

ՅԵՐԵՎԱՆ—1931

14 JUN 2013

27689

336.2

2-34

W

41491-ահ

ՊԵՏՏՐԱՏԻ ՏՊԱՐԱՆ
ԳՐԱԴԱՐԱՆ. 6393 (Բ)
ՊԱՏԿԵՐ 2727
ՏԻՐԱԺ 2000

1. ԿՈՒԼԱԿԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՏԿԱՆԻՇՆԵՐԸ

§ 1. Անհատական կարգով դյուզմարիի յեթարկելու համար պետք է հաշվի առնել հետևյալ կարգի արևտեսությունները՝

ա) յեթե անտեսության անդամներն զբաղվում են գնումներով՝ ծախելու (վաճառելու) նպատակով:

Ծանոթություն.— Գնում է վաճառք ասելով պետք է հասկանալ հետևյալը՝ յեթե անտեսությունը դյուզում կամ քաղաքում ծախելու համար գնում է զանազան դյուզամետաղան մթերքներ, որինակ՝ անասուններ, թռչուններ, յուղ, ցորեն և այլն:

բ) յեթե անտեսության անդամները զբաղվում են առևտրով:

Ծանոթություն.— Առևտուր ասելով պետք է հասկանալ հետևյալը՝ յեթե անտեսության անդամը դյուզում կամ քաղաքում խանութ անի կամ քաղաքից դնելով արդյունաբերության մթերքներ վաճառում է դյուզում կամ փոխանակում է դյուզամետաղան մթերքների հետ նորից վաճառելու նպատակով:

գ) Յեթե անտեսության անդամներն զբաղվում են վաչխառությամբ:

Ծանոթություն.— Վաչխառության ասելով պետք է հասկանալ հետևյալը՝ յեթե անտեսությանն որինական տակոսից բարձր դրամ կամ դյուզամետաղան մթերքներ և տալիս ինչպես ցորեն, գարի և այլն:

12647-57

§ 2. Գնում և վաճառք չի կալող համարվել՝

ա) յեթե տնտեսությունը վաճառում է իր անասունները և նրանց փոխարեն դնում նոր անասուններ՝ հոար լավացնելու և ավելացնելու նպատակով:

բ) յեթե տնտեսությունը վաճառում է իր դյուղատնտեսական մթերքները:

Որինակ՝ մի վորեն տնտեսության անդամներից մեկը քաղաքում վաճառել է իր դյուղատնտեսական մթերքները և իր տնտեսության կարիքները համար գրենել և աղ, նավթ, ճութեղեն և այլն:

դ) յեթե տնտեսության անդամները սպարապում են դյուղատնտեսական մթերքների և անպետք նյութերի (отбросы) դնումներով, կիրառելով հետևյալ բոլոր պայմանները՝

1. Առանց վարձու աշխատանքի:

2. Միայն պետական և կոոպերատիվ հիմնարկությունների համար, նրանց հանձնարարություններ, համաձայն պայմանագրի:

3. Վերջված դներով (лимитным ценам):

4. Կամ փոխանակում է ապրանքով, յեթե վերջինը ստացված է հիմնարկությունից փոխանակություն համար:

§ 3. Անհատական կարգով հարկելու համար պետք է հաշվի առնել նույնպես այն տնտեսությունները, վորոնք ունեն հետևյալ հատկանիշները՝

ա) յեթե տնտեսությունը սխառնատիպորեն դործադրում է վարձու աշխատանք դյուղատնտեսական մեջ կամ արհեստագործական և տնայնագործական ձեռնարկություններում:

Ծանոթություն.— Սխառնատիպ վարձու աշխատանքով ոգտվող չեն համարվում հետևյալ տնտեսությունները՝

1. Յեթե հացահատկագործական տնտեսությունները բոլոր շրջաններում ոգտվում են վոչ ավելի, քան 50 վարձու բանվորական որից:

2. Յեթե խաղողագործական տնտեսությունները բոլոր շրջաններում ոգտվում են վոչ ավելի, քան 100 վարձու բանվորական որից:

3. Յեթե այգեգործական (սրդատու) տնտեսությունները բոլոր շրջաններում ոգտվում են վոչ ավելի, քան 75 վարձու բանվորական որից:

4. Յեթե բամբակագործական տնտեսությունները բոլոր շրջաններում ոգտվում են վոչ ավելի, քան 150 վարձու բանվորական որից:

5. Յեթե ծխախոտագործական տնտեսությունները բոլոր շրջաններում ոգտվում են վոչ ավելի, քան 200 վարձու բանվորական որից:

6. Յեթե չալթուկագործական տնտեսությունները վոչ-բամբակացան շրջաններում ոգտվում են վոչ ավելի քան 50 վարձու բանվորական որից:

7. Յեթե անասնապահական տնտեսությունները բոլոր շրջաններում աշխատեցնում են մեկ հովիվ կամ հոտաղ:

Հոտաղ ասելով պետք է հասկանալ հորթարածներին և դառնարածներին մինչև 16 տարեկան հասակը:

8. Յեթե տնտեսությունն աշխատեցնում է արհեստի մեջ մեկ մշտական վարձու բանվորից վոչ ավելի կամ յերկու անհավասար աշակերտից վոչ ավելի արհեստի առանձնահատուկ պայմաններից ստիպված, որին նակ՝ յեթե տնտեսությունն ունի դարբնոց և աշխատեցնում է մեկ մշտական բանվոր:

9. Յեթե վորերերի, այրիների, հալմանդամների և սովորողների տնտեսություններում, չկան աշխատողնակ տղամարդիկ, (կամ յե նրանց աշխատողնակ տղա-

մարդիկ ծանր հիվանդ են, գտնվում են Կարմիր բանակում, հանքագործներ են, կամ բացակայում են տնտեսություններից դրսի շինարարական աշխատանքների վրա աշխատելու համար) և դրա հետևանքով աշխատեցնում են մեկ մշտական ու սահմանված թվով սեզոնային բանվորներից վոչ ավելի կամ աշխատեցնում են միայն սեզոնային բանվորներ սահմանափակ թվից մեկ, բայց մեկ մշտական բանվորի վարձու որերից վոչ ավելի չափով:

10. յեթե տնտեսությունը ունի խառն մշակույթի բնույթ և ոգտվում է վոչ ավելի քան սահմանված և այն մշակույթի համար, վորը կազմում է տնտեսության հիմնական գյուղատնտեսության ճյուղը:

Որքանակ տնտեսությունը ունի մեկ դեռ. ցանք, մեկ դեռ. խաղողի այգի, յերկու կով, յերեք վոչխար: Վորովհետև տնտեսության հիմնական գյուղատնտեսության ճյուղը կազմում է խաղողագործությունը, որևմ իրավունք ունի վարձելու խաղողագործական տնտեսությունների համար սահմանված 100 վարձու բանվորական որից վոչ ավելի:

11. Յեթե անասնապահական տնտեսությունը ունի մեկ մշտական հովիվ կամ հոտաղ և միաժամանակ ոգտվում է վոչ ավելի, քան 35 վարձու բանվորական որից:

Ծանոթություն.— Յեթե անասնապահական տնտեսությունը ունի 1 մշտական հովիվ կամ հոտաղ և միաժամանակ ոգտվում է 35 կամ ավելի վարձու բանվորական որից, ապա այդ հանգամանքը հիմք է ծառայում տնտեսությունը անհատական կարգով հարկելու համար:

Ծանոթություն.— 2. Յեթե անասնապահական տնտեսությունը վարձում է մեկ մշտական հովիվ կամ հոտաղ, բայց ոգտադործում է նրան վորպես բաժնակ գյուղատնտեսության որիչ աշխատանքների համար, ապա այդ հանգամանքը հիմք է ծառայում տնտեսությունը անհատական կարգով հարկելու:

Ծանոթություն.— 3. Յեթե անասնապահական տնտեսությունը վարձում է մեկ մշտական հովիվ կամ հոտաղ և իրեն անասունների հետ միասին վարձած հովիվի կամ հոտաղի միջոցով պահում է ուրիշ տնտեսությունների անասուններ և ինքը ոգտվում է ստացած արդյունքից, ապա այդ հանգամանքը հիմք է ծառայում տնտեսությունը անհատական կարգով հարկելու համար:

բ) յեթե տնտեսությունն ունի աղաց, ձիթհան, զինդ, նորմայով աշխատող ողու գործարան, կորեկաղաց և գզրան, կարտոֆիլի, պտուղների, բանջարեղենի, բոժոժի կամ ծխախոտի չորանոց կամ այլ արդյունաբերական ձեռնարկություն՝ այն դեպքում, յերբ այդ ձեռնարկություններում գործադրվում են մեքենայական շարժիչ: Յեթե տնտեսության մեջ կա այնպիսի ձեռնարկություն, վորը գործադրում է քամու և ջրի ուժ այն դեպքում, յերբ այդ ձեռնարկության տարեկան յեկամուտը 125 ո. ավելի յե, իսկ ջրաղացի յեկամուտը 150 ուրբլուց ավելի:

Ծանոթություն.— 1. Այն դեպքերում, յերբ քամու կամ ջրի ուժով աշխատող ձեռնարկությունները պատկանում են մի քանի տնտեսությունների, ուրիշ հատկանիշների բացակայության դեպքում, անհատական կարգով հարկվում են այն տնտեսությունները, վորոնք իրենց պատկանող ձեռնարկության մասից ստանում են տարեկան 125 ուրբլուց ավելի յեկամուտ, իսկ ջրաղացի 150 ո. ավելի:

Ծանոթություն.— 2. Այն դեպքերում, յերբ քամու կամ ջրի ուժով աշխատող ձեռնարկությունները պատկանում են մի քանի տնտեսությունների և դրանց չահագործումը կատարվում է ամեն տարի մի տնտեսության կողմից, ըստ հերթի, անհատական կարգով հարկվում են այն տնտեսությունները, վորոնք չահագործում են ձեռնարկությունը 1930 թվին կամ այդ տարվա մեծ մասի ընթացքում և ստա-

ցել են 125 ո. ավելի յեկամուտ, իսկ ջրաղացից 150 ո. ավելի յեկամուտ:

Մանրութիւն.— 3. Նորմայով աշխատող ողու զործարանները հատկանիշ յեն ծառայում տնտեսութեանը անհատական կարգով հարկելու համար, յեթե նրանց տերերը սպիւրտ կամ ողի թորելու և վաճառելու նպատակով հում նյութ են դրնում, անկախ նրանից, զործադրվում են մեքենայական շարժիչ, կամ ջրի ուժ թե վոչ, յեթե տարեկան յեկամուտը 125 ո. ավելի յե:

դ) յեթե տնտեսութեանը սխտեմատիկաբար վարձով և տալիս բարդ գլուղատնտեսական մեքենաներ կամ վարձով աշխատեցնում և այդ մեքենաներն ուրիշ տնտեսութեանների համար անկախ յեկամուտի դուստարից:

դ) յեթե տնտեսութեանն ունի արդյունաբերական այնպիսի ձեռնարկութեան, վորի միջոցով շահագործում և չրջակա բնակչութեանը, աշխատանքները հանձնարարելով տնեւում կատարելու համար, կամ յեթե տնտեսութեանը վարձով և տալիս արդյունաբերական և առետրական շահագործման համար այնպիսի ձեռնարկութեաններ, վորոնց առկայութեանը տնտեսութեան մեջ հատկանիշ և անհատական կարգով հարկելու համար:

Որիմակ՝ մի տնտեսութեան կապալով տվել և իրեն պատկանող ջրաղացը մի ուրիշ տնտեսութեան և դրա համար բաժնում և բաժնիք թե 300 ուրլի դրամ կամ 80 փութ ցորեն:

Վորովհետեւ այդպիսի ջրաղացի առկայութեանը տնտեսութեան մեջ հատկանիշ և ծառայում անհատական կարգով հարկելու համար, ուրեմն և ջրաղացատերը, վոր վարձով և տվել ջրաղացը և կապալաւուն, վոր վարձել և այդ, պետք և հարկվեն անհատական կարգով:

ե) յեթե տնտեսութեանը, կրճատելով իր ցանքի տարածութեանը, սխտեմատիկաբար վարձով և տալիս սեփական կենդանի քաչող ուժը ուրիշ տնտեսութեաններին այն դեպքում, յերբ տարեկան այդ յեկամուտը 125 ո. ավելի յե:

զ) յեթե տնտեսութեանը կապալի կամ կիսրարի անվան տակ հող և վարձով վերցնում՝ տվողի համար ստրկացուցիչ պայմաններով:

Որիմակ՝ մի տնտեսութեան վերցրել և կիսրարի անվան տակ մի չքավորի հող այն պայմանով, վոր ինքը միայն վարն անի և սերմի կեսը տա, իսկ մնացած բոլոր աշխատանքները պարտավոր և կատարելու հող տվող չքավոր տնտեսութեանը: Գրա հետ միասին բերքի յերեք քառորդ մասը պետք և վերցնի հողը կիսրարի անվան տակ վերցնող տնտեսութեանը:

Այդպիսի տնտեսութեանը պետք և հարկվի անհատական կարգով, վորովհետեւ հողի վարձակալութեան պայմանները ստրկացուցիչ են տվողի համար:

ը) յեթե տնտեսութեանն արդյունաբերական և առետրական շահագործման նպատակներով վերցնում և կապալով պողատու կամ խաղողի այգիներ և բանջարանոցներ կամ վորեւ այնպիսի ձեռնարկութեան, վորի առկայութեանը, բնդհանրապես, տնտեսութեան մեջ հատկանիշ և անհատական կարգով հարկելու համար:

Մանրութիւն.— 1. Այգիները և հողի վարձակալութեան, բունտարական կամ արդյունաբերական շահագործման լուծիքն ու նպատակը վորոչում են չբջանային հորիային հանձնաժողովները:

Մանրութիւն.— 2. Վարձակալած այգին չի կարող հատկանիշ լինել տնտեսութեանն անհատական կարգով հարկելու համար, յեթե տարածութեանը կես դեպատինից յաւաս և:

թ) յեթե տնտեսությունը վարձով և տալիս սարքավորված առանձին շենքեր բնակության կամ ձեռնարկության համար այն դեպքում, յերբ այդ շենքերից ստացած տարեկան յեկամտի գումարը բոլոր վայրերում բացի ամառանոցային, 200 ռուբլուց ավելի չի: Ամառանոցային վայրերում տնտեսությունները համարվում են կուլակային և հարկվում են անհատական կարգով, յեթե ընդհանուր յեկամուտը 500 ռ. ավելի չի, իսկ այդ շենքերը վարձով տալուց ստացած յեկամուտը 300 ռ. ավելի:

Ծանոթություն.— 1. Յեթե տնտեսությունը ամառանոցային վայրերում ամառվա ամիսներին վարձով և տալիս իր բնակաբանը՝ ձեռք նորից այդ շենքում ապրելու համար, անկախ տնտեսության յեկամտից, անհատական կարգով հարկման ենթակա չէ:

Ծանոթություն.— 2. Ամառանոցային վայրեր են համարվում Դիլիշներ, Ստեփանավանք, Ծաղկածորը, Գորիսը, Նոր-Բալաղան, Յեկենավան, Ախտան և Ալիբուշաղը:

Ծանոթություն.— 3. Զի թույլատրվում անհատական կարգով հաշվել այն բանվորներին ու ծառայողներին, վորոնց հիմնական գրադժուները աշխատանքն և կամ վարձու ծառայությունը, և վորբան միաժամանակ ունեն վորք գյուղատնտեսություն, վորդես յեկամտի սժանդակ աղբյուր, նաև սեփական շենքեր, վորոնց չահագործում են վարձով տալու միջոցով:

Այդ բանվորներն ու ծառայողները հարկվում են ընդհանուր կարգով, վորպես աշխատավորական գյուղացիական տնտեսություններ:

Սակայն այն դեպքերում, յերբ նման տնտեսություններն ունեն գյուղատնտեսությանն, և շենքերը վարձով տալուց ստացած յեկամուտներն, յեկամտահար

կի համար սահմանված չհարկվող միլիոններից բարձր և, վորի հետևանքով նրանք զրկվում են խորհուրդների ընտրություններին մասնակցելու իրավունքից, պետք է հարկվեն անհատական կարգով մյուս տնտեսությունների համար սահմանված կարգով:

Ի) յեթե տնտեսության անդամները պարագայում են առևտրով, վաշխատությամբ, կամ ունեն այլ՝ վաշխատավորական յեկամուտներ, նույն թվում նաև կրոնական պաշտամունքի ծառայողները՝ անկախ այդ աղբյուրներից ստացած յեկամտի գումարից:

§ 4. Անհատական կարգով չեն կարող հարկվել այն տնտեսությունները, վորոնք ունեն վերև հիշված հատկանիշները, բայց գյուղատնտեսությամբ չեն պարպում:

Ծանոթություն.— Գյուղատնտեսությամբ պարպող չեն կարող համարվել՝

1. Հողաբաժին չունեցող այն տնտեսությունները, վորոնց գյուղատնտեսական, նորմատիվ ձեվով հաշված յեկամուտը 30 ռ. ավելի չէ, նույն թվում հաշվելով նաև արտոնությունների կարգով ազատվող յեկամտի աղբյուրները:

Որինակ՝ հողաբաժին չունեցող տնտեսությունն ունի վերև հիշված հատկանիշներից վորեւ մեկը և ունի հետևյալ գյուղատնտեսական յեկամտի աղբյուրները՝ 1 կով, 2 խոզ, և 3 վոշխար: Յենթադրենք, տվյալ գյուղի համար սահմանված է՝ կովի նորման 10 ռ., խոզի նորման 5 ռ., վոշխարների նորման 3 ռ.: Այդ տնտեսության յեկամուտը վորոշելիս խոզերը ևս պետք է հաշվել և այդպիսով կովի, վոշխարների և խոզերի յեկամուտը կլինի 29 ռուբլի:

2. Հողաբաժին չունեցող այն տնտեսությունները, վորոնք ունեն 1 զլուխ խոչոր հարկվող անասուն, յեթե նույնիսկ

այդ անտեսել նորման տվյալ գյուղում սահմանված է 30 ուրլուց ավելի :

Գյուղհարկային հանձնաժողովներն իրավունք ունեն անց ձեռնարկել հարկել անհատական կարգով նաև այնպիսի անտեսություններ, վորոնք ունեն վերև հիշված հատկանիշները, բայց հողարածին չունեն և գյուղատնտեսական յեկամությունները 30 ու. պակաս է :

§ 5. Այս հրահանգում մատնանշված հատկանիշները հիմք են ծառայում անհատական կարգով հարկելու համար այն դեպքում, յեթե այդ հատկանիշները գոյություն են ունեցել անտեսության մեջ 1930 թ. հունվարից մինչև 1930 թ. դեկտեմբերը, կամ գոյություն ունեն հաշվառման ժամանակ: Հակառակ դեպքում, այսինքն՝ յեթե հատկանիշները գոյություն են ունեցել մինչև 1930 թ. հունվարը. նման անտեսություններն անհատական կարգով հարկվել չեն կարող :

§ 6. Յեթե անտեսությունը՝ 1930 թ. հունվարից սկսած մինչև 1930 թ. դեկտեմբերն ունեցել է այս հրահանգում մատնանշված հատկանիշները, իսկ հաշվառման ժամանակ այդ հատկանիշները գոյություն չունեն՝ այդ անտեսությունները պետք է հարկվեն անհատական կարգով :

Ծանոթություն.— Շրջանային հարկահանձնաժողովները իրավունք ունեն այդպիսի անտեսություններին անհատական կարգով հարկել, նկատի ունենալով թե անտեսությունը յերբ և զրկվել այդ հատկանիշներից, ինչ պատճառներով և այդ հատկանիշների բնույթը: Իսկ յեթե նման անտեսությունները նորից ձևով կրեքն այդ հատկանիշները, ապա հարկային տարվա ընթացքում նրանք կարող են յենթարկվել հարկման անհատական կարգով :

2. ՆԱԽԱՊԵՍ ԻՆՉ ՁԵՎՈՎ ՊԵՏԲ Ե ԸՆՏՐԵԼ (ՁՈԿԵԼ) ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ԿԱՐԳՈՎ ՀԱՐԿՎՈՂ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

§ 7. Անհատական կարգով հարկվող անտեսությունները պետք է ընտրեն (չոյեն) և նրանց նախնական ցուցակ կազմեն գյուղխորհուրդները գյուղհաշվառու հանձնաժողովների հետ, մինչև ընդհանուր հաշվառմը: Այս ընտրություն պետք է անպայման ակտիվ մասնակցեն գյուղի չքավորները, բառրակները, կոլտոնիկները և միջակները ակտիվ :

§ 8. Ցուցակը կազմելու ժամանակ պետք է ուշտադարձել՝ 1) անցյալ տարի վառտորեն անհատական կարգով հարկված անտեսությունների ցուցակը, 2) բոլոր առևտրականների վերաբերյալ չրջհարկային աւաջություն կազմած ցուցակը, 3) ընտրական իրավունքից զրկված անտեսությունների վերաբերյալ կազմած ցուցակը և այլն :

§ 9. Մինչև ցուցակ կազմելը հանձնաժողովը պարտավոր է կատարել մանրամասն քննություն, վորի ժամանակ պետք է ներկա լինեն այն հարկատուները, վորոնց անտեսությունները յենթակա յեն հարկման անհատական կարգով :

§ 10. Գյուղհարկային հանձնաժողովները, հիմք ընդունելով այդ անտեսությունների վերաբերյալ բոլոր նյութերը և ցուցմունքները, պետք է հայտնաբերեն թե ինչ հատկանիշներ է ունեցել անցյալ տարի, ինչ հատկանիշ ունի այս տարի և այդ հատկանիշների համաձայն վորոշում են՝ պետք է արդյոք տվյալ անտես-

սուբյանն այս տարի ևս անհատական կարգով հարկել, թե վոչ:

§ 11. Յեթե քննությունից պարզվի, վոք այս կամ այն տնտեսությունն այս տարի ևս պետք է անհատական կարգով հարկվի, ապա ցուցակագրում են նրան, իսկ յեթե պարզվի, վոք չպետք է հարկվի՝ չեն ցուցակագրում:

§ 12. Յեթե քննությունից պարզվի, վոք տնտեսությունն անցյալ տարի ունեցել է այնպիսի հատկանիշ, վոքն այս տարի ևս հիմք է ծառայում անհատական կարգով հարկելու համար, բայց վոքից նա զըրկվել է մինչև 1930 թ. հունվար ամիսը և մինչև հիմա ձեռք չի բերել այդ հատկանիշն ու բացի դրանից, ուրիշ վոչ մի հատկանիշ չունի, ուրեմն այդ տնտեսությանը չպետք է ցուցակագրել:

Որինակ՝ յենթադրենք մի տնտեսություն պարապել է անցյալ տարի առևտրով և ուրիշ հատկանիշ չի ունեցել: Այս տարի սկսած 1930 թ. հարկից մինչև հիմա նա այլևս առևտրով չի պարապում և ուրիշ վոչ մի հատկանիշ չունի, այդ տնտեսությունը չպետք է ցուցակագրել:

§ 13. Յեթե քննությունից պարզվի, վոք տնտեսությունն ունեցել է անցյալ տարի (սկսած 1929 թ. հունվարից մինչև 1929 թ. դեկտեմբերը) և ունի այս տարի (սկսած 1930 թ. հունվարից մինչև հիմա) այնպիսի հատկանիշ, վոքը հիմք է ծառայում անհատական կարգով հարկելու համար, դրան ևս պետք է ցուցակագրել:

Որինակ՝ յենթադրենք տնտեսությունն անցյալ տարի ունեցել է ջրաղաց և այս տարի ևս ունի այդ ջրաղացը:

§ 14. Յեթե 1930 թ. հունվարից հետո ունեցած հատկանիշների պատճառով 1931 թ. հարկային տարում տնտեսությունը մեկ անգամ արդեն հարկվել է անհատական կարգով ապա 1931 թ. հարկային տարում ևս նույն այդ հատկանիշների համար տնտեսությունը կրկին անգամ կարող է հարկվել անհատական կարգով:

§ 15. Յեթե 1930 թ. հունվարից հետո ունեցած հատկանիշների պատճառով 1930—31 հարկային տարում տնտեսությունն արդեն հարկվել է անհատական կարգով կամ ապակուլակացման յենթարկվել, նման տնտեսությանը 1931 հարկային տարում անհատական կարգով չի կարելի հարկել, յեթե միայն անհատական կարգով հարկելու նրա հատկանիշն այլևս դոյություն չունի կամ թաղցրած դրամադուլս, յեկամուտներ և դույք չունեն, հակառակ դեպքում, այսինքն՝ յեթե հատկանիշ ունի, կամ ունի թաղցրած դրամադուլս, յեկամուտներ և դույք ապա հարկվում է ընդհանուր հիմունքներով՝ ամհատական կարգով:

§ 16. Բոլոր այն տնտեսությունների նկատմամբ, վոքոնք անցյալ տարի սխալմամբ կամ հատկանիշ չունենալու պատճառով, անհատական կարգով չեն հարկվել, իսկ այս տարի ունեցած հատկանիշների համաձայն պետք է հարկվեն՝ հանձնաժողովը հրավիրում է նրանց ներկայացուցիչներին ևս և քննությունից հետո վոքոլում՝ պետք է հարկել անհատական կարգով, թե վոչ:

Որինակ 1-ին. — Յենթադրենք անցյալ տարի մի վոքե աշխատավորական տնտեսություն վոչ մի հատկանիշ չի ունեցել անհատական կարգով հարկելու համար, իսկ այս տարի — (1930 թ. հունվարից կամ հետո) նա սկսել է մարտպել առևտրով, այդ տնտեսու-

թյունն այս տարի պետք է հարկվի անհատական կարգով:

Որինակ 2-րդ. — Յենթադրենք անցյալ տարի մի վորեն աշխատավորական անտեսություն վոչ մի հատկանիչ չի ունեցել անհատական կարգով հարկելու համար, իսկ այս տարի ձեռք է բերել ջրաղաց: Վարովհետեև այդ անտեսությունն ունի ջրաղաց, ուրեմն պետք է հարկվի անհատական կարգով, յեթե այդ ջրաղացի շահագործումից նա ստանում է տարեկան 150 ռ. վոչ պակաս յեկամուտ:

Որինակ 3-րդ. — Մի անտեսություն անցյալ տարի յեղել է կրոնական պաշտամունքի սպասավոր և ստացել է գյուղատնտեսությունից յեկամուտ 300 ռ. և սխալմամբ չի հարկվել անհատական կարգով: Այս տարի նա շարունակում է իր արհեստը և պարապում է գյուղատնտեսությամբ, ուրեմն այս անտեսությունը պետք է հարկվի անհատական կարգով, անկախ կրոնական պաշտամունքի ծառայությունից ստացած յեկամարի դոմարից:

§ 17. Յեթե քննությունից պարզվի, վոր անտեսությունն ունի այնպիսի հատկանիչ, վորն անցյալ տարի հիմք չէր ծառայում անհատական կարգով հարկելու համար, իսկ այս տարի հիմք է, ուրեմն զբառն ևս պետք է ցուցակադրել անհատական կարգով հարկելու համար:

Որինակ՝ մի անտեսություն կրճատելով իր ցանքի տարածությունը սխտեմատիկորեն վարձով է տվել իր կենդանի քաչող ուժն ուրիշ անտեսությունների և առաջել է դրանից մեկ տարվա ընթացքում 125 ռ. յեկամուտ:

Այդպիսի անտեսությունն այս տարի պետք է հարկվի անհատական կարգով, վորովհետեև այդ հանգամանքն

այս տարի հատկանիչ է անհատական կարգով հարկելու համար:

§ 18. Յեթե անտեսության գլխավորը, կամ անդամներից մեկը, չնայած վոր իր ժամանակ կանչվել է ցուցակադրության, բայց չի ներկայացել, նրա բացակայությունը չպետք է զաղարեցնի աշխատանքները: Այդպիսի դեպքերում, հանձնաժողովները բոլոր հանձնիքները կատարում են իրենց մոտ յեղած նյութերի, հավաստի աղբյուրներից ստացած տեղեկությունների հիման վրա:

§ 19. Գյուղհարկային հանձնաժողովը, կազմած և հաստատված ցուցակը պետք է դնի չբավարական և գյուղի ակտիվի ժողովին՝ նորից քննության ատեսելու համար:

§ 20. Այս ձևով վերջնականապես կազմված ցուցակը, հաշվառման ավյալների և գյուղհաշվառու հանձնաժողովի կազմած արձանագրությունների հետ միասին, գյուղի օրհուրդներն անմիջապես պետք է ուղարկեն շրջանային գործկոմներին: Միաժամանակ գյուղխորհուրդները պարտավոր են հայտնել հարկատուներին հարկային հանձնաժողովի վորոշումը՝ նրանց անհատական կարգով հարկելու մասին:

Յեթե վորեն գյուղացու կողմից բողոք է ներկայացված անհատական հարկման տակ զցելու գեմ, գյուղհարկային հանձնաժողովը պարտավոր է քննության ատեսի այդ դիմումը և իր յեղրակացությունը տա գրատովի:

Կազմած ցուցակին անպայման պետք է կցվի և ուղարկվի նաև տրված բողոքն ու գյուղհարկ հանձնաժողովի յեղրակացությունը:

§ 21. Շրջանային հանձնաժողովը պարտավոր է ցուցակը

ցակները ստանալուց հետո, 5 օրվա ընթացքում քննել այդ ցուցակի բոլոր տնտեսութունները: Քննութան ժամանակ պետք է անպայման ներկա լինի այն գյուղի հանձնաժողովի նախագահը, վարի ցուցակը քննվում է և ինքը հարկատուն:

§ 22. Շրջանային հարկահանձնաժողովները պետք է քննեն բոլոր հատկանիշները, թե արդյոք նրանք համապատասխանում են ՀՍՍՀ ժողովրդական վերջամար սահմանված հատկանիշներին թե վոչ: Միաժամանակ նրանք պարտավոր են քննել, իսկ հարկավոր դեպքում ստուգելու գյուղհարկային հանձնաժողովի կողմից վոչ-գյուղատնտեսական զբաղմունքներից և գյուղատնտեսութամբ վերջված գումարները: Նմանապես նրանք պարտավոր են նորից հաշվել նորմատիվ ձևով հաշված գյուղատնտեսական յեկամտի աղբյուրների գումարները, այն դեպքում, յերբ անհրաժեշտ է պարզել պարագրում է արդյոք տնտեսութունը գյուղատնտեսութամբ, թե վոչ:

§ 23. Առանց քննության և ստուգման ցուցակները եաստատելը միանգամայն արգելվում է:

§ 24. Ցուցակները քննելուց և ստուգելուց հետո, շրջանային հարկային հանձնաժողովը կայացնում է իր վերջումը և նշանակում արձանագրության մեջ:

§ 25. Յեթե շրջանային հարկ. հանձնաժողովը վերջում է վերե տնտեսութուն հանել անհատական հարգով հարկվողների ցուցակից՝ այդ մասին անմիջապես պետք է հայտնի հարկատուին գյուղխորհրդի միջոցով:

§ 26. Շրջանային հարկ. հանձնաժողովների վերջումները վերջնական են:

§ 27. Շրջարժեքները պարտավոր են հսկողություն ունենալ գյուղհարկային հանձնաժողովների աշխատանքների վրա, վարպետի վոչ մի աշխատավորական միջակ տնտեսություն անհատական կարգով չհարկվի և վոչ մի կուլակային տնտեսություն անհատական հարկումից դուրս չմնա:

3. ԻՆՉՊԵՍ ՊԵՏԻ Ե ՎՈՐՈՇԵԼ ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ԿԱՐԳՈՎ ՀԱՐԿՎՈՂ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՅԵՎ ՎՈՉ-ԳՅՈՒ- ՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՅԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐԸ

§ 28. Գյուղական և շրջանային հարկահանձնաժողովներն անհատական կարգով հարկվող տնտեսությունների գյուղատնտեսական և վոչ-գյուղատնտեսական յեկամունքները պետք է վերջին հետեվյալ կարգով՝

1) ցուցակագրության ժամանակ պետք է հաշվի առնեն տնտեսության բոլոր գյուղատնտեսական յեկամտի աղբյուրները: Դրա համար սահմանված է հաշվառման հատուկ քարտ: Այդ քարտը պետք է լրացնել հետեվյալ ձևով՝

2) առաջին յերեսի ընդհանուր մասում պետք է գրել հանրապետության շրջանի և գյուղի անունը, հարկատուի աղբանունը, անունը, հայրանունը և տնտեսության №-ը ըստ գյուղցուցակի: Բացի այդ, պետք է գրել տնտեսության շնչերի ընդհանուր թիվը և դրանց թվում աշխատունակ անդամների քանակը:

3) Նույն յերեսի «Ա» պարբերականում պետք է գրել տնտեսության մեջ ամբողջ տարվա ընթացքում

(1930 թ. հունվարի 1-ից մինչև 1930 թ. դեկտեմբերի 30-ը) աշխատած մշտական և սեզոնային բանվորների թիվը՝ հետևյալ ձևով՝

ա) կետում՝ ժամանակավոր բանվորների թիվը (1930 թ. հունվարի 1-ից մինչև 1930 թ. դեկտեմբերի 30-ը)։

բ) կետում՝ ժամանակավոր բանվորների թիվը (1930 թ. հունվարի մեկից մինչև 1930 թ. դեկտեմբերի 30-ը) և

դ) կետում՝ սեզոնային ուրբի թիվը (նույն ժամանակաշրջանի)։

ՈՐԻՆԱԿ՝ մի տնտեսություն վարձել և մեկ մշտական բանվոր և բացի այդ չորս սեզոնային բանվորներ՝ 10 որվա ընթացքում։ Այդ տնտեսության համար քաղտի «Ա» պարբերականը պետք է լրացվի հետևյալ կարգով՝

«ա» կետում պետք է գրել «1»։ «բ» կետում պետք է գրել «4»։ Իսկ «գ» կետում՝ «40», Վերսկի հետև 4 բանվորն աշխատելով 10 որվա ընթացքում ընդամենը աշխատում են 40 սեզոնային ուրբի։

4) նույն յերեսի «Բ» պարբերականում պետք է գրել տեղեկություններ այն մասին, զբաղվում է արդյոք տնտեսության վորեւ անդամ առևտրով, թե վոչ, հետևյալ ձևով՝

«ա» կետում պետք է գրել առևտրի տեսակը (հաշվի առնելով 1930 թ. հունվարի մեկից մինչև 1930 թ. դեկտեմբերի 30-ը և մինչև այժմ)։

«բ» կետում իրավազրի №-ը (նույն ժամանակամիջոցի համար)։

5) նույն յերեսի «Գ» պարբերականում պետք է

գրել, թե տնտեսությունը վորքան արհեստողորձական և յեկամտային հարկ է վճարել (30-31 հարկային տարում)։

6) «Գ» պարբերականում պետք է գրել, թե տնտեսությունն ուրիշ ինչ հասկանիչներ ունի անհատական կարգով հարկելու համար։

Որինակ՝ յեթե տնտեսությունը սխտեմատիկարար վարձով է տալիս բարդ գյուղատնտեսական մեքենաներ, կամ ստանում է յեկամտա վաշխատությունից, կահավորված շենքերից և այլն։

7) «Ե» պարբերականում պետք է գրել տեղեկություններ այն մասին, թե վարձակալում է արդյոք տնտեսությունը հող՝ հողը սովորի համար սարկացուցիչ պայմաններով։

Ծանոթություն.— Այն տեղերում, յերբ այդպիսի տնտեսություններ գոյություն ունեն, հատուկ արձանագրութան մեջ անպայման պետք է մանրամասնորեն արձանագրել, թե ով է վորվտնտեսության հողն և վարձակալել է ինչ պայմաներով։

8) նույն քարտի յերկրորդ յերեսի վրա, առաջին սյունյակում, 1-ից մինչև 18-րդ համարատասխան տեղերում, ըստ յերանց վերնադրի, պետք է գրել տնտեսության 1931 թվի բոլոր գյուղատնտեսական յեկամտի աղբյուրները, այսինքն՝ զանազան մշակութային տարածությունները հեկտարներով և անասունների քանակը՝ զուգահեռով։

9) Գյուղատնտեսական յեկամտի աղբյուրներից պետք է հաշվի առնել հետևյալը՝

ա) Փաստացի ցանած ամբողջ հողի տարածությունը (1930 թ. աշնան և 1931 թ. դարնան ցանքը)։

բ) բոլոր տեսակի խոտհարքների տարածուիթյունը
(նույն թվում հարոսներ) .

դ) բանջարանոցի, պարտեզների, խաղողի և պլաս-
տասու ալիճների, չալթուկի, բամբակի, կարտոֆիլի,
ծխախոտի և մյուս բոլոր մշակույթների սաքածու-
թյունները .

դ) Ինքնաշարժային ֆանտազի (չըջանալով որ և իմ-
յաճեմ) .

Լ) չորս տարեկանից բարձր ձեռքը, ջուրինը, ուղտը, յեղնը, գոմեշնը և եղբոր .

7) ցումլերը՝ յերեք տարեկանից բարձր.

բ) Կողերը և մատակները առաջին ծնից հետո և
 յերկնջները՝ յերեք տարեկանից բարձր.

Ժ) Խողերը վեց ամսականից բարձր .
 Ժ) 3 և 5 ամսականից բարձր .

ժ) ձմեռն անցկացրած Վոչխարնէրը և այծէրը.

Ծանոթություն.— Անասունների տարեկը վերաջվում է առ մեկին
մայիսի 1930 թ.:

10) Նույն յերեսի ծանոթության սյունակի 12, 13, 14, 15, 16 և 17-րդ համապատասխան տողերում պետք է դրել, անտեսության ալն փոքրահասակ անասունները թիվը, փորկի փրարներում և տվյալ տողը.

Որքանակ՝ յենթադրեանք անտեսությանն ունի յերկու ձի չորս տարեկանից մէկը և մեկ ձի յերկու տարեկան: Քարտի 15-րդ տողի առաջին սյունյակում տեղը զրել յերկու և նույն տողի ծանոթության սյունյակում՝ մեկ:

Դանիոսը պոյուն. — Փոքրահասակ անասուններ ասեղով սկսեալ և
հասականալ հարկիող տարիքին չհասած բոլոր անասունները,
այն և՛ գառները, ուլերը, հորթերը, մողի՛նները, դանասները,
քուրա՛նները և այլն:

11) Նույն յերեսը (նույն սյունյակ) 19-րդ տողում պետք է գրել տնտեսության զուլաւանտեսական այն-պիսի յեկամտի աղբյուրներէց ստացած յեկամտի գումարի վերաբերեալ հասկումով են ընդհանուր գումարով :

Որքանակ՝ արդյունաբերական թուջնաբուծություն-
նից, ճերամապահությունից և ամեն տեսակ վոքրահա-
տակ անասուններից ստացած յեկամուտը: Փոքրահա-
տակ անասունների յեկամուտը պետք և ընդունել այն
ամբողջ դումարը, վորը ստացել և տնտեսությունն այդ
անասուններից պաճառելուց:

12) 19-րդ տողին վերաբերող բոլոր սյունյակները
լրացնելիս ամեն մի ճյուղից ստացած յեկամտի գումար
ընդհանուր և զրեւ առանձին-առանձին, դրա համար
հատկացված «ա», «բ» և «գ» հատուկ կետերի ուղղու-
թյամբ, որինակ՝ յենթադրենք տնտեսությունը միա-
ժամանակ յեկամուտ և ստացել և աղբյուրաբերական
թուղթով յեկամուտ և ստացել և շերտապահաւորությունից և մի
քանի տեսակ փոքրահատակ անասուններէց :

Այդ յեկամուսնները 19-րդ տարի համապատասխան
սյուճակով աղետը է գրել հետևյալ ձևով՝

«ա» կետի ընդհանուր մասում նշված է, որ «Թուհարական ձյուն» անվանումը (որևհավ «Թուհարական ձյուն»), իսկ համապատասխան սյունակում այդ ձյունից ստացած ամբողջ յեկամտի գումարը մեկ տարվա ընթացքում:

Ընթացքում :
«Բ» կետի ընդհանուր մասում մյուս ճյուղի անկա-
նումը (որինով՝ «չեքամապահուֆթյունից») և նույն
կարգով նշանակել այդ ճյուղերից ստացած յեկնմտի
գումարը և վերջապես՝

«Գ» ԿԵՐԻ ըՆԴՀԱՆՈՒՐ մԱՍՈՒՄ ԵՐԸՐՈՂԷ ԵՅՈՒՆ

23

վանումը («խորքահատիկ անասուններից») և նույն կարգով նշանակել այդ ճյուղից ստացած յեկամտի գումարը:

13) Նույն յերեսի 20-րդ տողի առաջին և յերկրորդ սյունյակները չեն լրացվում:

14) Նույն յերեսի տոթջին սյունյակում, 21-րդ տողի «ա», «բ» և «գ» կետերի դիմաց համապատասխանորեն պետք է գրել տնտեսության բոլոր վոչ-գյուղատնտեսական զբաղմունքներից ստացած յեկամուտների գումարները: Ամեն մի տեսակ զբաղմունքի մանրամասն անվանումը և նրանցից ստացած յեկամտի գումարն անպայման պետք է գրել առանձին-առանձին:

Ուրինակ՝ տնտեսությանը ստացել և յեկամուտ՝ դարբնոցից, ջրաղացից և ուսուցչի աշխատավարձից: Նման դեպքում «ա» կետի ընդհանուր մասում պետք է գրել «դարբնոցից» և նրա դիմաց առաջին սյունյակում՝ յեկամտի գումարը «բ» կետում՝ «ջրաղացից» և նույն ձևով նույն սյունյակում առանձին յեկամտի գումարը «գ» կետում՝ «ուսուցչի աշխատավարձից» և նույն ձևով, առանձին, նույն սյունյակում՝ յեկամտի գումարը:

15) Վոչ-գյուղատնտեսական զբաղմունքների հաշվառման, դրանց համար սահմանված հատուկ ձևով լրացնելու և այդ զբաղմունքներից ստացած յեկամուտները վորոշելու կարգը սահմանված և առանձին, վորով և պետք է անշեղ ղեկավարվել:

Այդ մասին տես այս հրահանգի յերկրորդ մասը:

16) Նույն յերեսի 22-րդ տողի առաջին և յերկրորդ սյունյակները չեն լրացվում:

17) Նույն յերեսի 23-րդ տողը լրացվում է հետագայում չըջվին մասում:

18) Նույն յերեսի 2-րդ սյունյակն ամբողջովին լրացնելու մասին տես 34-րդ պարագրաֆը:

19) Նույն յերեսի յերրորդ սյունյակը պետք է լրացվի միայն հարկատուի կողմից տրված տեղեկությունները հիման վրա, անկախ նրանից, վոր աստիճանի ձևաչափ ևն այդ տեղեկությունները: Հարկատուի ցուցումների համաձայն, ամեն մի գյուղատնտեսական վոչ-գյուղատնտեսական յեկամտի աղբյուրից ստացած յեկամտի գումարը վերաբերյալ տեղեկություններ պետք է գրել համապատասխան տողերում, ըստ նրանց պետք է գրել համապատասխան առանձին, այլ վոչ թե ընդհանրապես, առանձին-առանձին, ըստ նրանց վերելի:

20) Նույն յերեսի 4-րդ սյունյակը պետք է լրացվի գյուղհարկհանձնաժողովի կողմից վորոշված յեկամտի գումարով: Ամեն մի գյուղատնտեսական և վոչ-գյուղատնտեսական յեկամտի աղբյուրից ստացած յեկամտի գումարը պետք է վորոշվի առանձին և առանձին ել գրվի համապատասխան տողում՝ ըստ նրանց վերելի:

21) Նույն յերեսի 5-րդ սյունյակը պետք է լրացվի չբաժնեկանների, բաժնեկանների, կոլտոգների կողմից վորոշված յեկամտի գումարներով: Ամեն մի գյուղատնտեսական և վոչ-գյուղատնտեսական յեկամտի աղբյուրից ստացած յեկամտի գումարը, նույնպես պետք է վորոշվի առանձին և առանձին ել գրվի համապատասխան տողում՝ ըստ նրանց վերելի:

22) Այդ բոլոր լրացնելուց հետո, կազմված ֆար-

տի համապատասխան մասում ստորագրում են՝ հարկատուն, հանձնաժողովի նախագահը և քարտուղարը, վորը հաստատվում է գյուղխորհրդի կնիքով:

23) Դրանից հետո քարտի բոլոր տվյալները մանրամասնորեն քննվում են չփավորների, բատրակների, կոլխոզնիկների և միջակ ակտիվի ժողովի կողմից և յեթե վոչ մի տարածալություն չկա, ապա ժողովի նախագահը և քարտուղարը ստորագրում են նույն քարտը և հանձնում գյուղխորհրդին: Իսկ յեթե չքա-վորական ժողովը վորեւ խնդրում գյուղհաշվառու հանձնաժողովի վորոշման հետ համաձայն չե (որինակ՝ հատկանիշների խնդրում կամ յեկամուտները հաշվելու վերաբերյալ), ապա անհրաժեշտ է կազմել այդ մասին հատուկ արձանագրություն: Նման դեպքերում գյուղ-հաշվառու հանձնաժողովի կազմած քարտը չքալորա-կան ժողովի նախագահը և քարտուղարն այնուամենայ-նիվ ստորագրում են, սակայն քարտի մեջ մատնանը-վում է չքալորական ժողովի կազմած արձանագրու-թյան այն կետը, վորը վերաբերվում է տվյալ տըն-տեսության: Չքալորական ժողովի կողմից կազմած արձանագրությունն անպայման պետք է կցվի գյուղի կուլակները ջոկելու վերաբերյալ յեղած բոլոր նյութե-րին, վորը գյուղխորհրդի կողմից նույնպես ուղարկ-վում է շրջգործկոմ:

§ 29. Շրջհարկհանձնաժողովները վերոհիշյալ ձե-վով կազմած քարտը ստանալով և 25-րդ §-ի համա-ձայն քննության առնելով այդ, կայացնում է իրենց վո-րոշումը և լրացնում քարտի համապատասխան տողերը և սյուեյակները: Այդպիսով քարտի յերկրորդ յերեսի 2-րդ սյուեյակը պետք է լրացնի շրջանային հարկային հանձ-

աժողովը, համաձայն իր սրամագրության տակ յեղած նյութերի:

Որինակ՝ կարող է պատահել, վոր շրջհարկհանձ-նաժողովի կողմից ձեռնարկած ստուգման հետեանքով կամ ուրիշ փաստացի տվյալների հիման վրա պարզվի, վոր տվյալ տնտեսությունը թաղցրել է վորոշ հախով իր ցանքի տարածությունը, անասունների թիվը, կամ վոչ-գյուղատնտեսական զբաղմունքը: Հիմք ընդունելով այդ մասին կազմած արձանագրությունը կամ համա-պատասխան փաստաթուղթը, շրջ. հարկ. հանձնաժո-ղովը ուղղում է հաշվառման տվյալները նշանակելով զրո քարտի 2-րդ յերեսի 2-րդ սյուեյակը և զրանց հի-ման վրա կատարում յեկամուտը վորոշելու նոր հաշիվ-ները:

Նույն յերեսի 6-րդ սյուեյակը պետք է լրացվի շրջ-հարկհանձնաժողովի կողմից հաստատված յեկամտի գումարներով: Ամեն մի գյուղատնտեսական և վոչ-գյուղատնտեսական յեկամտի աղբյուրից յեկամտի գումարը պետք է վորոշվի առանձին և առանձին էլ գրվի համապատասխան տողում ըստ նրանց վերնա-դրերի:

4. ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՅԵԿԱՄՏԻ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐԻՑ ՍՏԱՑԱԾ ՅԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐՆ ԱՆՇՍԱԿԱՆ ԿԱՐԳՈՎ ՇԱՇՎԵԼՈՒ ԿԱՐԳԸ

§ 30. Գյուղատնտեսական յուրաքանչյուր յեկամտի աղբյուրից ստացած յեկամտան անհատական կարգով վորոշելու համար՝ ընդհանուր յեկամտի կամ ծախսի վերաբերյալ մանրամասն հաշիվներ կատարելու կարիք

չկա: Դրա վտխարեն պետք է հաշվի առնել այն բոլոր տեղական և տնտեսական առանձնահատուկ նորատա-
վոր պայմանները, վերոնք այս կամ այն չափով ազ-
դում են յուրաքանչյուր յեկամտի աղբյուրի նորմանե-
րով հաշված յեկամտի ավելանալու վրա:

§ 31. Բերենք մի քանի որինակ այն մասին, թե ինչ
ձևով պետք է կատարվեն հաշիվները յուրաքանչյուր
գյուղատնտեսական յեկամտի աղբյուրից «անհատա-
կան» յեկամտւոք վորոշելու համար հիմք ընդունելով
վերոհիշյալ սկզբունքները:

Որինակ 1. Առենք թե վորեւ գյուղի համար հա-
տառւած է ցանքի յեկամտարեւության նորման 40 ո.:
Դյուղի համար դա սահմանւած է վորպէս միջին նորմա:
Աչքի առաջ ունենալով այդ գյուղհարկ հանձնաժողո-
վը (կամ մի ուրիշ հանձնաժողով) պարզում է՝ թե արմ-
յալ գյուղի կուլակային տնտեսության ցանքի միջին
բերքը, գյուղի ցանքի միջին բերքից քանի տոկոսով է
ավել լինում մոտավորապէս ինչ գներով է, ընդհանուր
առմամբ, այդ տնտեսությանը վաճառում է իր գյուղա-
տնտեսական միջերեւերը և ում է վաճառում՝ կոտակ-
րաւով կամ պետական կադմակերպություններին, թե
մատնավոր անձանց, և յերբ է վաճառում: Յեթե նա ի-
րեն գյուղատնտեսական միջերեւերը չարուծակ վաճա-
ռում է գների ամենաբարձր ժամանակ, ուրեմն պետք է
ի նկատի ունենալ և այն սղուտը, վոր նա ստանում է
այդ ձևով իր միջերեւերը վաճառելուց: Այդ բոլորը
հաշվի առնելով հանձնաժողովը, վորոշում է ամյալ
կուլակային տնտեսության նորմայով հաշված յեկա-
մտի գումարը, վորոշ տոկոսով ավելացնել:

Յենթադրենք, վոր ամյալ կուլակային տնտեսու-

թյան ցանքի բերքը գյուղի միջին բերքից 50 տոկոսով
ավելի է: Բայց այդ տնտեսությանը վաճառել է բեր-
քը՝ գներն ավելի բարձր յեղած ժամանակ: Այդ բոլորի
հիման վրա, գյուղ հաշվառու հանձնաժողովն ավելաց-
նում է այդ տնտեսության նորմայով հաշված ցանքի
յեկամտի գումարը (50 տոկոսով բերքի բարձր լինելու
համար, և 100 տոկոս էլ գների բարձր ժամանակ իր մը-
թերքները վաճառելու համար: Այդպիսով ամյալ տըն-
տեսության նորմաներով հաշված դաշտամշակության
յեկամտի գումարը ավելացվում է 60 տոկոսով և 40 ո.:
վտխարեն դատնում է արդեն 100 ուորի մեկ հեկտա-
րից:

Ճիշտ ունեն ձևով էլ պետք է հաշվել մյուս բոլոր
մշակութիւնների (խաղողի այգիներ, սրպառու այգիներ,
բունջարանոցներ և այլն) յեկամտաները:

Որինակ 2. Յենթադրենք մի ուրիշ գյուղի խոշոր
յեղջուրավոր անասունների (կովերի) յեկամտաբերու-
թյան նորման հաստատւած է 15 ո.: Դյուղի համար դա
սահմանւած է նախ չափադանց իջեցված չափերով,
վոր չըրաւոր և միջակ տնտեսությունները չտուժեն, և
աղա դա միջին վորակի կովի վերաբերյալ է վորոշւած:

Նկատի ունենալով այդ, գյուղհարկ հանձնաժողո-
վը (կամ մի ուրիշ հանձնաժողով) վորոշում է, թե վոր
չափով այդ տնտեսության կովն ավելի յեկամտու է
տալիս քան գյուղի միջին տեսակի կովը: Դրա համար
նա (հանձնաժողովը) հաշվի է առնում տնտեսության
կովի տեսակը և վորակը, այսինքն՝ թե ինչ ցեղի կով
է, վորքան կաթ է տալիս որեկան, քանի ամիս է կըթ-
նում, ինչպիսի սերունդ է տալիս, ինչ պայմաններով է
տնտեսությանը վաճառում կաթնամթերքները և վեր-

ձագես կոմք պահելու ինչպիսի ողտավետ պայմաններ ունի այդ անտեսությունը, վորը չունեն մյուս անտեսությունները: Յենթադրենք, վոր բոլոր այդ պայմանները հաշի առնելով, գյուղհաշվառու հանձնաժողովը գտնում է, վոր տվյալ կոմք յերեք անգամ ավելի յեկամուտ է տալիս քան միջին կոմք այդ գյուղում:

Ուրեմն այդ կոմքն ստացած յեկամտի դումարը գյուղհաշվառու հանձնաժողովը պետք է վորոշի յերկու անգամ ավելի քան սահմանված նորման է, այսինքն՝ 15 ո. փոխարեն—45 ո.:

Որինակ 3. Յենթադրենք մի վորեւ գյուղում բանող անասունի (յեղան) նորման հաստատված է 15 ո.: Այդ նորման սահմանված է տվյալ գյուղի միջին տեսակի յեղան համար: Յենթադրենք, վոր տվյալ կույսկային անտեսության յեղը լավ ցեղի յե, աշխատունակության լավ հասակում, շատ է աշխատում և այլն: Պարզ է, վոր նման պայմաններում այդ յեղից ստացած յեկամուտն ավելի շատ կլինի, քան գյուղի միջին տեսակի յեղից ստացած յեկամուտը: Գյուղհաշվառու հանձնաժողովը, հաշի առնելով այն տարբերությունը, վոր գոյություն ունի այդ և միջին տեսակի յեղից ստացվող յեկամուտները միջև, վորոշում է, թե վոր չափով (այսինքն՝ քանի տոկոսով) պետք է ավելացնել տվյալ յեղից ստացվող յեկամտի դումարը: Յենթադրենք, վորոշվել է այդ յեղի նորման ավելացնել 100 տոկոսով, ուրեմն 15 ո. փոխարեն սահմանվում է 30 ուրլի յեկամուտ 1 յեղից:

§ 32. Նույն այդ ձևով պետք է վորոշվի մյուս բոլոր տեսակի հարկվող անասուններից ստացված յեկամուտները:

§ 33. Բացի այդ կույսկային անտեսություններում պետք է հաշի առնել նաև այն յեկամուտները, վորոնք ևստացվում են խոշոր և մանր անասունների փոքրահասակներից, այսինքն՝ միջակ և կոլլեկտիվ անտեսություններում հհարկվող բոլոր անասուններից, ինչպես որինակ՝ մինչև 4 տարեկան յեղներից, ձիերից, ուղտերից և այլն կամ դեռ ձմեռն չանցկացրած դառններից, ուլերից, խոզերից և այլն:

§ 34. Կույսկային անտեսություններում գյուղանտեսությունից ստացած ամբողջ յեկամտի դումարը պետք է վորոշվի այս տարվա յեկամտի աղբյուրների համեմատ: Դրա համար նրանց յեկամուտները պետք է հաշվել այն յեկամտի աղբյուրներից, վորոնք հաշի յեն առնվում 1931 հարկային տարում, համաձայն այս հրահանգի համապատասխան պարագրաֆների:

Մանրություն.— Այն պեղքում, յերբ առանց հարգելի պատճառների անտեսություն այս տարի անցյալ տարվա համեմատությամբ պակասեցել է իր ցանքի տարածությունը՝ յեկամուտը հաշվելու համար պետք է վերցնել 1930-31 թ. ցանքը:

§ 35. Ամեն մի մշակութից կամ ամեն տեսակ անասուններից ստացած յեկամուտը վորոշելու համար բոլոր ցուցանիշները (որինակ՝ այս կամ այն մշակութի բերքը մեկ հեկտարից կամ անասունի տված մթերքի բերքը մեկ հեկտարից կամ անասունի տված մսի և այլն, դրանց դրձափը—կաթի, յուղի, պանրի, մսի և այլն) պետք է ները, վաճառելու ձևը, պայմանները և այլն) պետք է վերցնել անցյալ հարկային տարվա ընթացքում գոյություն ունեցածը:

4. ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ԿԱՐԳՈՎ ՀԱՐԿՎՈՂ ՏՆՏԵՍՈՒ- ԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԳՅՈՒՂՀԱՐԿԻ ՈՐԵՆՔՈՎ ՍԱՀ- ՄԱՆՎԱԾ ՎՈՉ ՄԻ ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆԻՑ ՉԵՆ ՈԳՏՎՈՒՄ

§ 36. Անհատական կարգով հարկվող տնտեսու-
թյունները ընդհանուր յեկամուտը վորոշելիս պետք է
հաշվել նույնպես այն բոլոր յեկամուտները, վորոնք
մյուս տնտեսություններում գյուղհարկի յենթակա չեն
և վորոնք հարկվում են միայն անհատական կարգով
հարկվող տնտեսություններում, որինակ՝ մեղվաբու-
ծությունից, խոզաբուծությունից, շերամապահությու-
նից, արգյունաբերական թուջնաբուծությունից, շաքա-
րի ճակնդեղի ցանքերից ինչպես նաև գորգադործու-
թյունից, վորսորդությունից և մյուս տեսակի վոչ-
գյուղատնտեսական դրաղմունքներից և այլն:

Նմանապես պետք է հաշվել նաև այն յեկամուտնե-
րը, վորոնք ստացվում են գյուղհարկից ազատված բո-
լոր տեսակի աշխատավարձից (որինակ՝ գյուղական
ուսուցիչների, շրջանային բժիշկների, գյուղատնտե-
սների, հողաշտիների, սլարհակի կարգով կատարած
աշխատանքը և այլն) ինչպես նաև բոլոր տեսակի պարզ
գյուղատնտեսական մեքենաները վարձով տալուց ստա-
ցած յեկամուտները, որինակ՝ սերմադրիչներից, տե-
սակավորիչներից և այլն:

§ 37. Անհատական կարգով հարկվող տնտեսու-
թյունների վոչ-գյուղատնտեսական յեկամուտները վո-
րոշելու համար, պետք է հաշվի առնել և հարկել տըն-
տեսության ստացած բոլոր յեկամուտները, անկախ

նրանից յենթակա յեն նրանք գյուղհարկի թե վոչ և
հարկված են նրանք արհեստագործական կամ յեկա-
մտային հարկով թե վոչ:

Որինակ. մի տնտեսություն, բացի գյուղատնտե-
սական յեկամուտներից ունի նաև խանութ, վորը հարկ-
ված է արհեստագործական հարկով և վորից նա ստա-
ցել է 1000 ռ. յեկամուտ: Բացի դրանից, նա պարապում
է շերամապահությամբ, վորից ստացել է 500 ռ.: Չնա-
յած նրան, վոր տնտեսության վոչ-գյուղատնտեսական
յեկամուտներն ընդամենը կազմում են 1500 ռ., և
հհարկվող միևիմումից բարձր լինելու պատճառով
պետք է հարկվի յեկամտահարկով, այնուամենայնիվ
այդ յեկամուտը—յեկամտահարկի յենթակա չէ, վո-
րովհետև անհատական կարգով հարկվող տնտեսու-
թյուններում բոլոր յեկամուտները պետք է հարկվեն
գյուղատնտեսական հարկով: Այդպիսով չնայած նրան,
վոր առհասարակ շերամապահությունը գյուղհարկի
յենթակա չէ և չնայած նրան, վոր այդ խանութը հար-
կած է արհեստագործական հարկով և նույնիսկ յենթա-
կա յե յեկամտային հարկի, բայց և այնպես տնտեսու-
թյան այդ յեկամուտները պետք է հարկվեն գյուղհար-
կով:

5. ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ԿԱՐԳՈՎ ՀԱՐԿՎՈՂ ՏՆՏԵՍՈՒ- ԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՅԵԿԱՍՈՒՏՆԵՐԸ ՎՈՐՈՇԵԼՈՒ ՈՐԻՆԱԿ

§ 38. Մի տնտեսություն, վոր գտնվում է Յևրեանի
շավառի Կոտայքի շրջանի Քանաքեռ գյուղում հարկ-
վում է անհատական կարգով:

Այդ տնտեսությունն ունի 4 հեկտ. ցանք բոլորը

ցորեն, 1,5 հեկտ. ցանովի խոտ, 1 հեկտ. խաղողի ալ-
գի, 0,5 հեկ. բանջարանոց, 4 կով, 2 յեղ, 15 վոչխար,
8 շրջանակավոր փեթակ և ջրաղաց:

Յենթադրենք, այդ գյուղի յեկամտաբերության
նորմաները հաստատված և հետևյալ չափերով՝ ցանքի
համար 48 ո., ցանովի խոտի համար 45 ո., խաղողի
ալգու համար 240 ո., բանջարանոցի համար 100 ո.,
մեկ գլուխ կովի համար 12 ո., մեկ գլուխ յեղան հա-
մար 14 ո., մեկ գլուխ վոչխարի համար 3 ո. և մեկ
փեթակի համար 8 ոուրլի:

Գյուղհարկ հանձնաժողովը, այդ տնտեսության
յեկամուտը պետք է վորոշի հետևյալ ձևով՝

1. Առաջին հերթին վորոշում է բոլոր ցանքի յե-
կամտի գումարը: Այդ գումարը վորոշելու համար,
ինչպես վերև ստացինք, պետք է փերցնել այս տարվա
տարածությունը և անցյալ տարվա այդ մշակութի վե-
րաբերյալ ցուցանիշները: Այդպիսով վերցվում է այս
տարի ցանած 4 դես. ցորենի տարածությունը և վորոշ-
վում է դրա յեկամուտը: Անցյալ տարի այդ տնտեսու-
թյան ցորենի բերքը, գյուղի միջին ցորենի բերքից, 50
տոկոսով բարձր էր: Այդ նրա պատճառով և, վոր նա
պարարտացրել է հողը, ախտահանել և գտել է սերմա-
ցուն, չարքացանով և ցանել և այլն: Բացի լավ բերքից
այդ տնտեսությունն իր ավելցուկ ցորենի գլխավոր
մասը հենց իր աղացում ալյուր և դարձրել և աղա ծա-
խել է, այն էլ այն ժամանակ, յերբ ալյուրի փութը 15
ո. յեր հասել: Մինչդեռ գյուղի տնտեսությունների
գլխավոր մասն իր ցորենը ծախել է հացամթերող կադ-
մակերպություններին 2 ո. արժողությամբ: Հաշվի
առնելով այդ բոլոր պայմանները, գյուղհաշվառու

հանձնաժողովն այդ տնտեսության ամեն մեկ յեկտար
ցանքի նորմայով հաշված, յեկամուտը վորոշում է ա-
վելացնել 250 տոկոսով, 50 տոկոսով բերքի և 200 տո-
կոսով գների բարձր լինելու համար, այսինքն՝ 48 ո.
փոխարեն 120 ո.: Այդպիսով 4 հեկտ. ցանքի յեկամու-
տը 192 ո. փոխարեն վորոշվում է 480 ոուրլի:

2. Ցորենի յեկամուտը վորոշելուց հետո, գյուղ-
հաշվառու հանձնաժողովը վորոշում է՝

ա) Մարդագործության յեկամուտը: Այդ տնտե-
սության ցանած խոտն արդեն 2-րդ տարին է ինչ բերք
և տալիս և ամենալավ տեսակի յոնջա յե ցանված: Այդ
պատճառով յոնջան լավն է և բերքը շատ: Ապա ուրեմն
և գինը թանգ, մանավանդ, վոր բացի այդ նա խոտը
պահել է և ծախել և միայն ձմռան վերջին ամիսներին,
յերբ գինը 100 տոկոսով բարձրացել էր: Այդ բոլորը նը-
կատի ունենալով, ցանովի խոտի յեկամուտը վորոշ-
վում է 150 տոկոսով ավելի, այսինքն՝ ամեն հեկտա-
րից 45 ո. փոխարեն 112 ո. 50 կոպեկ, իսկ 1,5 հեկտ.
168 ո. 75 կոպեկ:

բ) Սաղողի այգիների յեկամուտը: Այդ տնտեսու-
թյան խաղողի այգին լավ է մշակված և անցյալ տարի
նրա բերքը գյուղի այգիների միջին բերքից շատ ավելի
բարձր է յեղել:

Բացի դրանից այդ տնտեսությունը վաճառել է վոչ
թե ստացած խաղողը, այլ խաղողից պատրաստած գի-
նին: Գինին վաճառել է ձմեռը և բավականին թանգ
դնով, այնպես, վոր գների տարբերությունը (խաղողի
փոխարեն գինի ծախելու հետևանքով) հասնում է մոտ
250 տոկոսի: Այդ նկատառումներով գյուղհաշվառու
հանձնաժողովը վորոշում է այգու յեկամուտն ավելաց-

նել 300 տոկոսով (50 տոկոս բերքի և 250 տոկոս ել գը-
ները բարձր լինելու համար) : Այդպիսով մեկ հեկտ-
արագորի այգուց ստացած յեկամուտը վարդավում և 240
ռ. փոխարեն 720 ռ. :

դ) Բանջարաբուծության յեկամուտը : Այդ տնտե-
սության բանջարանոցը նույնպես ավելի յեկամուտ և
տալիս քան գյուղի մյուս տնտեսությունների բանջա-
րանոցը գլխավորապես նրա պատճառով, վոր նա լավ և
մշակում հողը և բացի այդ, բոլոր բանջարեղենը տա-
նում և քաղաք և այնտեղ ավելի թանկ գներով ծախում :
Այդ պատճառով գյուղհաշվառու հանձնաժողովը վորո-
շում և բանջարանոցի յեկամուտն ավելացնել 250 տոկո-
սով : Այդպիսով բանջարանոցի յեկամուտը 100 ռ. փո-
խարեն վորդավում և 350 ռ. մեկ հեկտարից, իսկ կես
հեկտարից—175 ռ. :

դ) Կովերի յեկամուտը : Կովերի յեկամուտը վո-
րդավում և հետեյալ ձևով. այդ տնտեսության Կովերը
չատ լավ տեսակի յեն : Բացի այդ տնտեսությունը լավ
և խնամում և լավ և կերակրում նրանց : Դրա հետեան-
քով Կովերը շատ լավ կաթ են տալիս քան մյուս տնտե-
սություններինը՝ նույնպես և լավ տեսակի սերունդ :
Այդ բոլորը նկատի առնելով գյուղհաշվառու հանձնա-
ժողովն ամեն մի կովի յեկամուտը 12 ռ. փոխարեն վո-
րդում և 42 ռ., իսկ բոլորից 48 ռ. փոխարեն 168 ռ. :
Ավելացում 250 տոկոսով :

ե) Յեղների յեկամուտը : Այդ տնտեսության յեղ-
ները նմանապես շատ լավ տեսակի, առողջ և ուժեղ են :
Բացի այդ նրանք աշխատում են վոչ թե միայն գյու-
ղատնտեսության մեջ, այլ և նրա ջրադրացի համար :
Հաշիի առնելով այդ բոլորը, գյուղհաշվառու հանձնա-

ժողովն ամեն մի յեղի յեկամուտը 14 ռ. փոխարեն վո-
րդում և 35 ռ., իսկ յերկուսից 56 ռ., այսինքն՝ ավե-
լացում նույնպես 150 տոկոսով :

դ) Վոչխարների և աքճերի յեկամուտը : Վոչխար-
ներից և աքճերից ստացած յեկամուտը վորդավում և
հետեյալ կարգով. այդ տնտեսության վոչխարները
«մաղեխ» ցեղից են : Այդ պատճառով և կաթն և շատ
ստացվում, և բուրգը, և սերունդն և լավ լինում ու
թանկ ծախվում : Այդ նկատառումներով գյուղհաշվա-
ռու հանձնաժողովն ամեն մեկ գլխի յեկամուտը 2 ռ.
50 կ. փոխարեն վորդում և 8 ուրլի, իսկ բոլորից 120
ուրլի : Ավելացում մոտ 200 տոկոսով :

ը) Մեղվաբուծության յեկամուտը : Ինչ վերաբեր-
վում և մեղվաբուծության յեկամուտին՝ գյուղհաշվառու
հանձնաժողովը քննելուց հետո պարզեց, վոր այդ արն-
տեսության ամեն մեկ փեթակից ստացած յեկամուտը
նույնքան և ինչքան վոր մյուս տնտեսությունների մեջ,
այդ պատճառով ել ամեն մի փեթակից ստացած յեկա-
մուտը վորդում և 8 ուրլի, իսկ մեղվաբուծությունից
ստացած ամբողջ յեկամուտը 64 ուրլի :

Բոլոր գյուղատնտեսական յեկամուտի աղբյուրներից
ստացած յեկամուտը պետք և հաշվել մատնանշված ձե-
վով : Այդ յեկամուտի վրա պետք և ավելացնել տնտեսու-
թյան վոչ-գյուղատնտեսական զբաղմունքներից ստա-
ցած յեկամուտը և ստացված ամբողջ դումարից հաշվել
հարկը :

§ 39. Գյուղատնտեսական զբաղմունքներից ստա-
ցած յեկամուտները վորոշելու ժամանակ պետք և նկա-
տի ունենալ՝

1) վոր վոչ մի ղեպքում չի կարելի ավելացնել

800

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0176000

27689